

OBSAH

Redakce	5
Úvod	7
Vysvětlivky	29

Kapitola I OBYVATELSTVO A ÚZEMÍ 31

Tabulka

1. Zesílení rozpadu kapitalistické soustavy	34
2. Rozpad koloniální soustavy imperialismu	35
3. Plocha, obyvatelstvo a hustota obyvatelstva kapitalistického světa podle světadílů	35
4. Plocha, obyvatelstvo a hustota obyvatelstva některých kapitalistických zemí a územně správních jednotek	35 38
5. Pokles průměrného ročního přírůstku obyvatelstva v hlavních kapitalistických zemích	38
6. Anglie. Složení činného obyvatelstva	39
7. Německo. Složení činného obyvatelstva	40
8. Itálie. Složení činného obyvatelstva	40
9. Itálie. Počet námezdně pracujících osob	41
10. USA. Složení činného obyvatelstva	42
11. Francie. Složení činného obyvatelstva	43

Prameny

Kapitola II PRŮMYSLOVÁ VÝROBA A DOPRAVA 45

Tabulka

1. Průmyslová výroba kapitalistických zemí v letech 1929—1951 (v % k roku 1929)	51
2. Pokles tempa průmyslové výroby v důsledku militarisace a horečného zbrojení (v % k předcházejícímu pololetí)	51
3. USA. Koncentrace výroby ve zpracovávajícím průmyslu	51
4. USA. Koncentrace výroby v jednotlivých odvětvích zpracovávajícího průmyslu	51
5. Anglie. Koncentrace výroby ve zpracovávajícím průmyslu	52
6. Anglie. Koncentrace výroby v jednotlivých odvětvích zpracovávajícího průmyslu	53
7. USA. Monopolisace výroby podle jednotlivých průmyslových odvětví	53
8. USA. Kontrola monopolů nad jednotlivými průmyslovými odvětvími	54
9. Francie. Kontrola monopolistických skupin nad jednotlivými průmyslovými odvětvími	54

10. USA. Růst aktiv společností	55
11. Výroba oceli (v % k výrobě kapitalistického světa)	55
12. Stavba lodí (tonáž obchodních lodí, spuštěných na vodu, v % k výrobě kapitalistického světa)	56
13. USA. Nerovnoměrnost vývoje průmyslových odvětví	56
14. Anglie. Nerovnoměrnost vývoje průmyslových odvětví	56
15. Německo (západní). Nerovnoměrnost vývoje průmyslových odvětví	57
16. Francie. Nerovnoměrnost vývoje průmyslových odvětví	57
17. Itálie. Nerovnoměrnost vývoje průmyslových odvětví	58
18. Těžba kamenného uhlí	58
19. Imperialistická kontrola nad základními oblastmi těžby nafty v kapitalistických zemích	59
20. Těžba železné rudy	59
21. Těžba manganové rudy	60
22. Těžba chromové rudy	60
23. Těžba bauxitů	61
24. Těžba cínové rudy	61
25. Těžba měděné rudy	62
26. Výroba prvotní mědi	62
27. Výroba prvotního olova	62
28. Výroba prvotního cínu	63
29. Výroba prvotního zinku	63
30. Výroba prvotního hliníku	63
31. Výroba lokomotiv a vagonů	64
32. Stavba lodí	64
33. Produkce umělého hedvábí a umělé stříže	65
34. Výroba bavlněných látek	65
35. Výroba kyseliny sírové	66
36. USA. Nevyužití kapacity průmyslových podniků	66
37. Anglie. Nevyužití kapacity průmyslových podniků	67
38. Francie. Nevyužití kapacity průmyslových podniků	67
39. Itálie. Nevyužití kapacity průmyslových podniků	67
40. Dynamika bankrotů průmyslových a obchodních firem	67
41. USA. Omezování civilní výroby	68
42. Anglie. Omezování civilní výroby	68
43. Délka železniční sítě	68
44. Obrat nákladů železnic	70
45. Tonáž obchodního loďstva kapitalistických zemí	71
Prameny	72

Kapitola III

ZEMĚDĚLSKÁ VÝROBA 75

Tabulka

1. Využití zemědělské plochy	82
2. Sklizeň nejdůležitějších potravinových a technických kultur v kapitalistickém světě	82
3. Výroba obilnin na 1 obyvatele v kapitalistických zemích v roce 1951	83
4. Poválečný úpadek obilnářství v kapitalistických zemích Evropy	83
5. Plocha pšenice	83
6. Plocha kukuřice	84

7. Plocha bavlny	85
8. Plochy obilných kultur v kapitalistických zemích Evropy	86
9. Výnosnost některých kultur v jednotlivých zemích	88
10. USA. Diferenciace farem podle počtu a rozsahu zemědělské plochy	89
11. USA. Rozdělení traktorů na farmách	90
12. Francie. Třídní diferenciace v zemědělství	90
13. Německo (západní). Třídní diferenciace v zemědělství	90
14. Německo (západní). Rozdělení traktorů a pracovní síly podle skupin hospodářství	91
15. Itálie. Třídní diferenciace v zemědělství	91
16. Itálie. Koncentrace pozemkového vlastnictví	92
17. Dánsko. Rozdělení traktorů podle skupin hospodářství	92
18. Omezení rozpočtových přidělů pro potřeby zemědělství v souvislosti s horečným zbrojením	93
19. Zvětšení „cenových nůžek“ mezi farmářskými a maloobchodními cenami masa	93
20. USA. Podíl farmářů na maloobchodní ceně zemědělských výrobků	93
21. USA. Počet farmářů pracujících ve vedlejším zaměstnání 100 dní v roce i více	94
22. USA. Index cen 1 akru půdy	94
23. USA. Růst pachtovného v zemědělství	94
24. Francie. Růst pachtovného v zemědělství	95
25. Vztah pachtovného u drobných a velkých pachtýřů	95
26. USA. Růst zadluženosti farmářů	95
27. Dánsko. Zadluženost zemědělství	95
Prameny	96

Kapitola IV

STÁTNÍ FINANCE, ÚVĚR A PENĚŽNÍ OBĚH 97

Tabulka

1. Podíl národního důchodu, odčerpávaný na válečné výdaje	105
2. Růst přímých válečných výdajů	105
3. Podíl přímých válečných výdajů v rozpočtech hlavních kapitalistických států	106
4. Podíl daní v národním důchodu	106
5. Růst daní v hlavních kapitalistických zemích	107
6. Dynamika státních příjmů a výdajů v hlavních kapitalistických zemích	108
7. Růst státního dluhu	109
8. Inflační růst množství peněz v oběhu a peněžních prostředků na běžných účtech v bankách	110
9. Zostření inflace v hlavních kapitalistických zemích v roce 1951	112
10. Kupní síla papírových peněz	112
11. USA. Parasitní přeměna úvěrové soustavy	112
12. USA. Koncentrace a růst aktiv bank	113
13. Anglie. Koncentrace a růst aktiv akciových bank	113
14. Dynamika diskontního úroku centrálních bank	114
15. Viditelné zlaté zásoby centrálních bank, vlád kapitalistických zemí a mezinárodních organisací	116
16. Znehodnocení měn	117

Prameny	118
----------------	-----

Kapitola V VÝVOZ KAPITÁLU

121

Tabulka

1. Změny soukromokapitálových investic USA a Anglie v zahraničí	126
2. USA. Kapitál umístěný v zahraničí	127
3. USA. Rozdělení zahraničních investic podle hlavních zemí a skupin zemí	128
4. USA. Vládní úvěry a podpory kapitalistickým zemím	129
5. USA. Růst podílu státního vývozu kapitálu	129
6. USA. Vývoz soukromého dlouhodobého kapitálu a důchody z přímých investic	130
7. USA. Míra zisku u přímých kapitálových investic v USA a koloniálních a závislých zemích	130
8. USA. Podíl důchodů z přímých investic na všech důchodech podle investic	130
9. USA. Rozdělení soukromých přímých investic podle zemí a průmyslových odvětví	131
10. USA. Vývoz kapitálu — nástroj boje amerických monopolů o naftu	131
11. Anglie. Rozdělení zahraničních investic podle zemí a skupin zemí	131
12. Kanada. Podíl investic USA a Anglie	132
13. Indie. Rozdělení zahraničních investic	132
14. Indie. Kontrola indického průmyslu zahraničním kapitálem	133
15. Indie. Zahraniční kapitálové investice v Indii	133

Prameny

134

Kapitola VI ZAHRANIČNÍ OBCHOD

135

Tabulka

1. Relativní pohyb zahraničního obchodu a výroby kapitalistických zemí	142
2. Růst vývozu zbraní z hlavních kapitalistických zemí	142
3. Pohyb obchodu kapitalistických zemí za zesíleného horečného zbrojení	143
4. Omezení zahraničního obchodu v evropských kapitalistických zemích s potravinami a jiným spotřebním zbožím a se surovinami nutnými pro jejich výrobu	143
5. Indexy fyzického objemu zahraničního obchodu některých kapitalistických zemí	143
6. Vývoz kapitalistických zemí	144
7. Dovoz kapitalistických zemí	145
8. Podíl účasti jednotlivých zemí na vývozu všech kapitalistických zemí	146
9. Podíl účasti jednotlivých zemí na dovozu všech kapitalistických zemí	147
10. Zahraniční obchodní deficit zmarshalisovaných zemí	148
11. USA. Podíl vývozu na různých hospodářských odvětvích	148
12. Západní Evropa. Závislost západoevropského strojírenství na zahraničních trzích	148
13. Anglie. Význam zahraničních trhů pro anglický průmysl	149
14. Anglie. Závislost anglického hospodářství na dovozu surovin a potravin	149
15. Německo (západní). Význam zahraničních trhů pro západoněmecké strojírenství.	149
16. Země Latinské Ameriky jako dodavatelé surovin a potravin	150
17. Struktura zboží zahraničního obchodu největších kapitalistických zemí	150
18. Jednostranný charakter zahraničního obchodu koloniálních a závislých zemí	150
19. Monopolní ceny — prostředek k olupování kolonií a obohacování monopolů	151
20. Zvýšené olupování národů koloniálních a závislých zemí monopoly imperialistických mocností prostřednictvím zahraničního obchodu	151

21. Rozdělení mezinárodního obchodu některých druhů zboží podle hlavních kapitalistických zemí vyvážejících a dovážejících toto zboží v roce 1951	152
22. Mezinárodní obchod bavlnou v roce 1949 mezi hlavními kapitalistickými vývozními a dovozními zeměmi	154
23. Mezinárodní obchod vlnou v roce 1949-50 mezi hlavními kapitalistickými vývozními a dovozními zeměmi	154
24. Mezinárodní obchod zinkem v roce 1949 mezi hlavními kapitalistickými vývozními a dovozními zeměmi	155
25. Vývoz tabáku	155
26. Vývoz vlny	155
27. Vývoz bavlněných tkanin	156
28. Vývoz kamenného uhlí	156
29. Vývoz surové nafty	156
30. Vývoz železné rudy	156
31. Vývoz kovoobráběcích strojů	157
32. Podíl účasti USA, Anglie, Francie, západního Německa a Japonska na vývozu některých kapitalistických zemí	157
33. Podíl účasti metropolí na zahraničním obchodu kolonií	158
34. Podíl účasti kolonií na zahraničním obchodu metropolí	159
35. Anglo-americký boj o trhy koloniálních a závislých zemí	160
36. Konkurence kapitalistických zemí vyvážejících pšenici na světovém trhu	161
37. USA. Dumpingový vývoz zemědělského zboží	161
38. Rozdělení dodávek podle Marshallova plánu	161
39. Podíl dodávek z USA na všech dodávkách podle „Marshallova plánu“	162
40. Podíl dodávek některého zboží podle Marshallova plánu na celkovém vývozu tohoto zboží z USA	163
41. USA. Vývoz některých druhů válečného zařízení, výzbroje a zboží strategického významu	163
42. USA. Dovoz strategických surovin	163

Prameny

Kapitola VII ZBÍDAČOVÁNÍ PROLETARIÁTU V KAPITALISTICKÝCH ZEMÍCH

167

Tabulka

1. USA. Stupeň vykořisťování	176
2. Růst úrazovosti v průmyslu	176
3. Anglie. Zvýšení nemocí z povolání	177
4. Používání ženské práce	177
5. Mzda žen vzhledem ke mzdě mužů	177
6. Diskriminace v odměňování práce černošského obyvatelstva	177
7. Nezaměstnanost	178
8. Procenta nezaměstnaných k celkovému počtu zaměstnaných dělníků a ostatních zaměstnanců	178
9. USA. Počet částečně nezaměstnaných	178
10. Anglie. Rozdělení nezaměstnaných podle délky trvání nezaměstnanosti	178
11. USA. Rozdělení nezaměstnaných podle délky trvání nezaměstnanosti	177
12. Německo (západní). Rozdělení nezaměstnaných podle délky trvání nezaměstnanosti	179

13. Růst maloobchodních cen potravin a průmyslového zboží široké spotřeby v roce 1951	179
14. Oficiální indexy životních nákladů	179
15. Rychlost růstu daní před druhou světovou válkou a po ní	180
16. Růst daní na jednoho obyvatele	180
17. Mzda a životní minimum	181
18. Životní náklady a mzda v koloniálních a závislých zemích v roce 1951	181
19. Srovnatelné údaje o národním důchodu na jednoho obyvatele v metropolích, koloniálních a závislých zemích	181
20. Snížení spotřeby potravinářských výrobků o vysoké kalorické hodnotě	181
21. Zvýšení spotřeby margarínu, brambor a jiných potravinářských výrobků o nízké kalorické hodnotě	182
22. Růst zisků kapitalistů	182
23. Růst zisků některých monopolů, působících převážně v koloniích	182
24. USA. Míra zisku	183
25. Rozdíl mezi zvýšením zisků kapitalistů a přírůstkem obyvatelstva	183
26. Snížení podílu pracujících a zvýšení podílu kapitalistů na národním důchodu	183
27. Stávkové hnutí	184
28. Růst stávkového hnutí za pět let po druhé světové válce ve srovnání s pěti předválečnými lety	184
29. Růst počtu dělníků a zaměstnanců v některých koloniálních a závislých zemích	184
30. Počet členů odborových svazů v koloniálních a závislých zemích	185

Prameny

Kapitola VIII INFORMAČNÍ KAPITOLA 189

Přehled zemí uváděných v souhrnných ukazatelích podle jednotlivých politických a hospodářských skupin	192
---	-----

Tabulka

1. Převod národních měrných jednotek na metrické	193
2. Váhové jednotky	196
3. Koeficienty převodu barelů na tuny u surové nafty	197
4. Koeficienty převodu barelů na tuny u naftových výrobků	197
5. Koeficienty převodu anglických (imperiálních) gallonů na tuny	197
6. Oficiální kursy měn kapitalistických zemí	198
7. Indexy velkoobchodních cen	198

Prameny